

Aasta keskkonnateo konkursi keskkonnategija kategooria kandidaatide esitamise ankeet

Aasta keskkonnateo konkursi III kategoorias „Keskkonnategija“ võib kandideerida neljas valdkonnas:

- keskkonnajuhtimine;
- keskkonnasõbralik toode või teenus;
- keskkonnasõbralik protsess;
- keskkonnaalane rahvusvaheline koostöö.

Käesolev seletuskiri on neljast osast koosnev küsimustik, mis puudutab organisatsiooni viimase 12 kuu keskkonnategevust ja reaalseid tulevikuplaane. Seletuskirja neli osa jagunevad järgmisteks allkategoriateks: keskkonnajuhtimine, keskkonnasõbralik toode või teenus, keskkonnasõbralik protsess ja rahvusvaheline koostöö. Organisatsioon võib kandideerida mitmes allkategorias korraga.

Organisatsioonil ei ole kohustust vastata kõigile kandideeritava valdkonna seletuskirjas toodud küsimustele. Vastamata jätmist tuleb aga põhjendada.

SELETUSKIRJA I OSA

KESKKONNAJUHTIMINE

1. Organisatsiooni nimetus, registrikood.

Viru Keemia Grupp AS, registrikood 10490531

2. Kontaktandmed: aadress, telefon, faks, e-post, kontaktisiku nimi ja eesnimi.

Järveküla tee 14
Kohtla-Järve 30328
Eesti

Julia Aleksandrova
VKG avalike suhete juht
Tel 334 2702
GSM 523 2700
Faks 334 5044
Koduleht www.vkg.ee

3. Põhitegevusala nimetus(ed) ja kood(id)¹.

Põlevkivitöötlemine, kütteõlide ja põlevkivikemikaalide tootmine, VKG Oil AS

19201
35211
19101
96099

4. Lühülevaade organisatsiooni ajaloost (asutamise aasta, tähtsamad muudatused organisatsiooni keskkonnategevuses kronoloogilises järjestuses).

Kohtla-Järve põlevkivi ümbertöötlemiskompleks alustas oma tööd 1924. aastal ning aastani 1998 oli see riigi omandis. Kuni eraettevõtte asutamiseni, eriti aga NSV Liidu ajal, pole tehtud põlevkivi ümbertöötlemiskompleksi keskkonnamõju arvestust.

Viru Keemia Grupp AS võttis 1998. aastal üle 70 aastat tegutsenud tootmiskompleksi, mille kohta puudus igasugune tehnoloogilis-ajalooline ülevaade (puudusid elementaarsed andmed ladestatud jäätmete, emissioonide ja veekasutuse kohta).

Ettevõtte esimesed kolm tegutsemisaastat kuulusid majandusliku stabiilsuse saavutamiseks ning alates 2001. aastast sai alguse VKG keskkonnapoliitika, mille raames on viimase kümne aasta jooksul investeeritud keskkonda üle 60 miljoni euro.

Selle aja jooksul on ellu viidud mitukümmend keskkonnaprojekti, mille eesmärgid on alljärgnevad:

- õhuemissioonide vähendamine ning nende püsiv seire tootmisterritooriumil (projektid suuremas osas lõpetatud 2006. aastal);
- tahkete jäätmete ohutu ladestamine (projekt lõpetatud 2008. aastal);
- säästlik veekasutus ning territooriumivee puhastamine enne biopuhastusjaama saatmist (projektid suuremas osas lõpetatud 2009. aastal, ent töö käib edasi, kuna VKG tootmine suureneb);
- tootmisprotsessi ümberehitus emissioonide vähendamiseks (gaasigeneraatorite ümberehitus, mahutite ja torustike rekonstruktsioon). Projektid said alguse 2004. aastal ning need lõpetati 2011. aastal;
- energia ja soojuse säästmisele suunatud projektid, said alguse 2010. aastal;
- vee kokkuhoiu ja prügisorteerimisprotseduuride rakendamine alates aastast 2009.

5. a) Organisatsiooni missioon, poliitika, juhtimiskoodeks või muud deklareeritud seisukohad, mis demonstreerivad organisatsiooni pühendumist keskkonnavalase (ja sotsiaal-eetilise) tõhususe saavutamisele.

Missioon

Meie missiooniks on Eesti pruuni kulla väärtustamine.

Tulevikukujutus

Meie eesmärk on olla üks juhtivaid põlevkivitoodete tootjaid maailmas, kes kasutab maksimaalselt ära olemasoleva põlevkivi potentsiaali.

Ärifilosoofia

Viru Keemia Grupp ASi ärifilosoofia on Eesti hinnatuima maavara mineraalse ja orgaanilise potentsiaali täielik avamine ning kogu põlevkivitööstuse ahela haldamine alates põlevkivi kaevandamisest kuni peenemate kemikaalide turustamiseni Eesti traditsioonilise tööstusharu ning laiemalt Ida-Virumaa tööstusregiooni kasvu ja arengu nimel.

VKG sotsiaalselt vastutustundliku käitumise põhimõtted

1. VKG teeb kindlaks ja uurib tööstuse mõju keskkonnale, võimaluse korral kõrvaldab selle või viib miinimumini. VKG teeb pidevat keskkonnamõju omaseiret;
2. VKG arendab ressursi- ja keskkonnasäästlikke tehnoloogiavaldkondi ning juurutab neid tootmisse;
3. VKG annab avalikkusele plaanipäraselt aru oma tööst;
4. VKG suhtleb ettevaatavalt meedia ja avalikkusega, varjamata teavet ning edastades enda kohta ainult täpseid ja tõeseid andmeid;
5. VKG tagab oma töötajatele ohutu ja mugava töökeskkonna;
6. VKGs on algatatud töötajate motiveerimise ja arendamise süsteemid;
7. VKG toetab ametiühingut tema töös, pakub oma töötajatele lisasoodustusi ning toetab pidevat dialoogi juhtkonna ja töötajate vahel;
8. VKGs kannab igaüks vastutust oma töö eest: igaühest sõltub kõik;
9. VKG töötab rahvusvaheliselt tunnustatud sotsiaalse vastutuse põhimõtete alusel;

- VKG toetab ametiühingut tema töös, pakub oma töötajatele lisasoodustusi ning toetab pidevat dialoogi juhtkonna ja töötajate vahel.
 - + VKGs tegutseb keemikute ametiühing, mis koondab ettevõtte töötajaid ja vastutab kollektiivlepingu sõlmimise eest. Ettevõttes kehtib kolm kollektiivlepingut, nendega seonduvad kulutused ületavad 500 000 eurot aastas (ligi 6 mln krooni). Lisateavet ametiühingu tööst ning kollektiivlepingust saab aadressilt <http://www.vkg.ee/est/sotsiaalne-vastutus/vkg-tootajate-heaks/keemikute-ametiuhing>.
 - VKGs kannab igaüks vastutust oma töö eest: igaühest sõltub kõik.
 - + VKG-l on plaanis muuta toodud põhimõtte töökultuuri keskseks mõisteks. Hetkel on see juurutatud kahes uues VKG üksuses, milleks on Petroteri esimene tehas ning Ojamaa kaevandus. 2011. aastal tutvustati seda põhimõtet töötajatele ning 2012. aastal on plaanis juurutada töökultuuri sotsiaal-eetilist käsitlusviisi kaasamise kaudu.
 - VKG töötab rahvusvaheliselt tunnustatud sotsiaalse vastutuse põhimõtete alusel.
 - + VKGs on juurutatud ÜRO rahvusvahelise leppe kümme põhiprintsiipi ning Rahvusvahelise Aruandlusalgatuse (*Global Reporting Initiative*, www.globalreporting.org) standardid avalikuks aruandluseks. VKG kuulub Eesti vastutustundlike organisatsioonide nimekirjas esikümnesse (sotsiaalse vastutustundliku ettevõtluse foorumi andmetel) ning kuulub Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi Eesti vastutustundliku ettevõtluse riikliku strateegia väljatöötamise töörühma.
 - VKG pöörab eriti suurt tähelepanu piirkonna arengule, hoides tihedat sidet kohalike võimuesindajate ja elanikega.
 - VKG toetab piirkonnas olulisi projekte, erilise tähelepanu all on kultuuri- ja spordiüritused.
 - + VKG suhtleb plaanipäraselt kohalike inimestega. Viimane kohtumine toimus mais 2011, järgmine tuleb 9. novembril. VKGs on tööl piirkonna ja üle-eestilise kultuuri toetamise poliitika, mille kogu eelarve viimase 2,5 aasta jooksul on ületanud 350 000 eurot.
 - VKG on usaldusväärne partner riigi- ja kohalikele omavalitsustele ning oma äripartneritele.
 - + VKG täidab endale võetud kohustusi. Kontsernil on väga head suhted kohalike võimudega.
 - VKG toetab sotsiaalse vastutuse põhimõtete levikut ja lähtub asjaolust, et ta ei saa tegutseda üksinda.
 - + VKG kuulub Eesti ja rahvusvahelistesse vastutustundlikku ettevõtlust edendavatesse organisatsioonidesse ja on selles vallas eeskujuks Ida-Virumaa piirkonnas tegutsevatele ettevõtetele.
6. Milliseid mehhanisme, võtteid või meetodeid kasutab organisatsioon keskkonna (ja sotsiaal-eetiliste) eesmärkide saavutamise astme omaseireks ja aruandluseks?

Aruandlus

VKG säästva arengu aruandluse aluseks on Rahvusvahelise Aruandlusalgatuse (*Global Reporting Initiative* – GRI) juhendmaterjalid. GRI on vabatahtlikku aruandlust edendav organisatsioon, mis koondab säästvat arengut väärtustavaid ettevõtteid üle kogu maailma. Organisatsiooni loetakse säästva arengu kontseptsiooni rajajaks ning välja on töötatud säästva arengu aruandluse soovituslikud juhendmaterjalid. Lähemalt organisatsioonist ning juhenditest www.globalreporting.org.

Viru Keemia Grupi säästva arengu aruandluse ülesehitus tugineb GRI G3 juhendmaterjalide tasemele C, mis eeldab vähemalt järgmiste aspektide kajastamist:

- ettevõtte lühi- ja pikaajaline strateegia koos olulisemate majandusnäitajatega;
- muudatused ettevõtte tegevuses ja juhtimises;
- ülevaade hea ühingujuhtimise tava rakendamisest (*corporate governance*);
- kokku kümne majandusliku, keskkonnanäitajate ning sotsiaalse tulemusindikaatori esitlemine.

Peale selle on aruandluses juhitud ühenduse The International Petroleum Industry Environmental Conservation Associationi (IPIECA) ja instituudi American Petroleum Institute (API) koostööl valminud juhendmaterjalist „Oil and Gas Industry Guidance on Voluntary Sustainability Reporting“. Selle eesmärk on kindlustada, et VKG kui kütteõlide tootja puhul on kajastatud kõik vajalikud keskkonnahoidu puudutavad aspektid.

Keskkonnajuhtimine ja seire

Keskkonnajuhtimise ja vastava seire aluseks on ISO juhtimissüsteemid.

Rahvusvahelistes juhtimissüsteemides, nagu ISO ning OHSAS, on olemas eraldi protseduurid riskide maandamiseks kas kvaliteetjuhtimises, keskkonnajuhtimises või tööohutuse juhtimises. Need rahvusvaheliselt tunnustatud süsteemid on töös igas VKG tütarettevõttes. Allpool olevas tabelis on kirjas kõik kontserni tütarettevõtted ja neis kasutatavad juhtimissüsteemid.

Tütarettevõtte nimi	ISO sertifikaadid	OHSAS sertifikaat
VKG Oil AS	ISO9001, ISO14001	OHSAS18001
VKG Energia OÜ		OHSAS 18001
VKG Transport AS	ISO9001, ISO14001	OHSAS 18001
Viru RMT	ISO9001	OHSAS 18001
VKG Elektrivõrgud	ISO9001	
VKG Elektriühendus AS	ISO9001	

7. Kas ja kuidas on need mehhanismid (nt keskkonnajuhtimissüsteem) seotud või integreeritud süsteemidega, mille eesmärk on tagada organisatsiooni jätkuv edukus (nt juhtimissüsteem)?

Viru Keemia Grupp ASi majanduslik edukus on otseselt seotud nafta hinnatasemest maailmaturul. Keskkonnahoid on kontserni peamine prioriteet, mis küll otseselt majandusedu ei mõjuta, kuid on oluline osa VKG positiivsest mainest ja vastutustundlikkusest. VKG on veendunud, et ettevõtte ei saa areneda ilma avalikkuse, kohalike võimude ja riigivõimu toetuseta ning seepärast on keskkonnahoid meie peamine prioriteet. VKG keskkonnapoliitika on kontserni arengu aluseks.

8. Detailne tõestus (põhinedes eelmise küsimuse vastusele), et organisatsioon on jätkuvalt huvitatud püstitatud keskkonnavalade võtme-eesmärkide saavutamisest.

Peamiseks tõestuseks VKG pühendumisele keskkonnavõitluses on juba tehtud ning tulevikus planeeritud investeeringud. Nagu üleval mainitud, on eelnenud aastate keskkonna- ja tööohutusinvesteeringud saavutanud mahu 60 miljonit eurot. AINUÜKSI 2011. aasta investeeringute maht ületab plaanide järgi 3 miljonit eurot. VKG-l on juba valminud järgnevate aastate investeeringuplaan ning pandud paika peamised prioriteedid, milleks on, kooskõlas VKG säästva arengu kontseptsiooniga:

- emissioonid, s.h CO₂, SO₂, H₂S;
- vesi;
- tuhaladestus.

9. Kas ja kuidas on organisatsiooni keskkonnavalade (ja sotsiaal-eetiline) juhtimine seotud heade majandusnäitajatega?

VKG majandusnäitajad on investeerimispoliitika planeerimise alus. Majanduslanguse ajal olid VKGs peatatud mõned suuremahulisemad investeeringud, kuid majandusliku stabiilsuse taastamisel käivitati kõik tööd taas ning hetkel on need ellu viidud.

10. Mida on ette võetud huvigruppide kaasamiseks organisatsiooni tegevusest tulenevate keskkonna (ja sotsiaal-eetiliste) küsimuste lahendamiseks?

VKGs töötavad alates 2011. aastast keskkonnanõukogud (kuhu on kaasatud kõrgeim juhtkond ning vastava ala spetsialistid).

VKGs on enam kui 5 aastat tegutsenud töökeskkonna nõukogud, mis koosnevad töötajatest.

Alates 2008. aastast korraldab VKG plaanipäraseid kohtumisi linnarahvaga. VKG korraldab alates 2009. aastast keskkonnapäevaid.

Käesoleval aastal on korraldatud kaks suuremahulisemat kohtumist, peale selle korraldatakse linnaelanikele territooriumil ekskursioone ning kohtumisi eripiirkondades (Lüganuse vald, Purkse jõgi, Mäetaguse piirkond, Ojamaa kaevandus).

VKG juurutab oma töötajate töökultuuri ülal mainitud sotsiaal-eetilisi põhimõtteid heategevuslikku töösse („Teeme ära“, kohalikud initsiatiivid) kaasamise kaudu.

VKG juhtkond suhtleb plaanipäraselt ametiühingu usaldusisikutega, peale selle toimub korra kuus juhatuse kokkusaamine ettevõtte eakamate töötajatega „VKG juubilaride“ üritusel.

11. Milliseid võtteid kasutatakse, et tagada nende ettepanekute arvesse võtmine?

Nõukogu töö on protokollitud ning dokumendid liiguvad ettevõtte ametliku struktuuri järgi.

12. Milliseid samme on astunud, et tagada kõigi tasemete töötajate kaasamine keskkonnajuhtimisesse?

VKG on keeruline tootmisettevõtte, mistõttu ei saa iga töötaja võtta otseselt osa keskkonnajuhtimisest. Ettepanekute esitamiseks on VKGs loodud kõik vajalikud tingimused, mis tagab, et kõik küsimused jõuavad vajalikule tasemele.

13. Milliseid samme on astunud organisatsiooni siseselt või väliselt, et parandada organisatsiooni tõhusust sellistes sotsiaalse vastutuse valdkondades nagu inimõigused ja avalikkuse kaasamine?

VKG kaasab oma töösse avalikkust (linna- ja piirkonna elanikke) juba alates 2008. aastast, mil toimus Kohtla-Järve linnaelanike tasuta reis Saksamaale Bernburgi, et linnaelanikud saaksid oma silmaga veenduda, et VKG plaanitav tsemenditehas ei too endaga kaasa elutaseme langust. Alates sellest ajast toimuvad VKGs plaanipärasel kohtumised avalikkusega ning kontsern võtab isiklikult ühendust iga inimesega, kes väljendas ebamugavust seoses territooriumi müra või muu ebameeldiva mõjuga.

14. Milliseid samme on astunud, et levitada head juhtimistava säästva arengu alal teistes organisatsioonides (kaasates ärilist töövõrku, esindades konverentsidel jne)?

VKG on sotsiaalse vastutuse kontseptsiooni eestvedaja Eesti riigis. Ettevõtte kuulub rahvusvahelistesse ja Eesti organisatsioonidesse, mis on kutsutud edendama vastutustundlikku ettevõtlust (ÜRO rahvusvaheline lepe, Rahvusvaheline Aruandlusalgatus, vastutustundliku ettevõtluse foorum, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastutustundliku ettevõtluse riikliku strateegia väljatöötamise töörühm).

15. Millised on organisatsiooni keskkonnaalased (ja sotsiaal-eetilised) tulevikuplaanid lähima viie aasta jooksul?

VKG kontsernis on plaanis järgmise 5 aasta jooksul läbi viia järgmised suuremahulisemad tööd

-
- Raske- ja kergekeskõli ettevalmistus ning õliärastusseadme vanade õlimahutite E-6 ja E-8 väljavahetamine (2011) – 7 MEEK
- Õlide seadme mahutipargi rekonstrueerimine sh absorberite paigaldamine mahutite hingamissüsteemile (2005 - 2011) – 25 MEEK
- VKG Energia OÜ ja VKG Oil AS uus nõuetele vastav tuhaprügila (2010-2012)

- VKG Energia OÜ uus turbiin – võimaldab toota elektrit põlevkivi ümbertöötlemise tagajärjel tekkinud jääsoojusest (aurust)
- Testo 350XL seadme soetamine suitsugaaside saasteainete sisalduse mõõtmiseks – 200 tuh EEK
- H₂S heitetasemete analüsaatori ost (2011), tagamaks pideva fooni mõõtmise ka tuule suundadel, mida pidevseire ei kata – 250 tuh EEK
- VKG Energia OÜ katla nr 5 elektrifiltri renoveerimine Põhja SEJ (2011) – 1,75 MEEK
- VKG Oil AS õhumudeli koostamine ning H₂S kompleksmõõtmised (2010-2011) – 262 tuh EEK
- Õhumudeli andmetel H₂S saasteallikate likvideerimiseks investeeringute kava koostamine ning peamiste saasteallikate likvideerimine (2011-2013)
- Koksikuupide jahutussüsteemi rekonstrueerimine vähendamaks süsivesinike aurude ja väävelvesiniku heitmeid (2012) – 1 MEEK
- VKG Oil AS reovee õlitustamiseseadme 2. ja 3. etapp (2011-2015) – tööstusreovee parem eelpuhastus
- VKG Energia OÜ teine väävlipüüdmisseseade (2015.a) – 140 MEEK

¹ Tegevusala koodi saab Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorist (EMTAK) või teisest samaväärses Eestis kehtivast klassifikaatorist. EMTAK on kättesaadav Statistikaameti veebilehel <http://www.stat.ee>.